Neljapäev, 8. oktoober 2020

P9_TA(2020)0255

Vastuväited rakendusaktile: titaandioksiidi (E 171) spetsifikatsioonid

Euroopa Parlamendi 8. oktoobri 2020. aasta resolutsioon komisjoni määruse eelnõu kohta, millega muudetakse määruse (EL) nr 231/2012 (millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1333/2008 II ja III lisas loetletud toidu lisaainete spetsifikatsioonid) lisa seoses titaandioksiidi (E 171) spetsifikatsioonidega (D066794/04 – 2020/2795(RPS))

(2021/C 395/03)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni määruse eelnõu, millega muudetakse määruse (EL) nr 231/2012 (millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1333/2008 II ja III lisas loetletud toidu lisaainete spetsifikatsioonid) lisa seoses titaandioksiidi (E 171) spetsifikatsioonidega (D066794/04,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrust (EÜ) nr 1333/2008 toidu lisaainete kohta ([1]), eriti selle artiklit 14,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrust (EÜ) nr 1331/2008, millega kehtestatakse toidu lisaainete, toiduensüümide ning toidu lõhna- ja maitseainete lubade andmise ühtne menetlus ([2]), eriti selle artikli 7 lõiget 5,

— võttes arvesse alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee 13. mai 2019. aasta kokkuvõtvat aruannet ([3]),

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 10. mail 2019. aastal vastu võetud ja 12. juunil 2019. aastal avaldatud seisukohta ([4]),

— võttes arvesse nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) ([5]) artikli 5a lõike 3 punkti b ja artikli 5a lõiget 5,

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3 ning lõike 4 punkti c,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et määrusega (EÜ) nr 1333/2008) kehtestatakse eeskirjad toidus kasutatavate toidu lisaainete kohta, et tagada siseturu tõhus toimimine ning inimeste tervise kaitse kõrge tase ja tarbijakaitse (sealhulgas tarbija huvide kaitse) kõrge tase ja õiglane toidukaubandus, võttes vajaduse korral arvesse keskkonnakaitset;

B. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1331/2008 on sätestatud toidu lisaainete hindamise ja lubade andmise ühtne menetlus, mis muu hulgas soodustab toidu vaba liikumist liidus ning inimeste tervise kaitse ja tarbijakaitse (sealhulgas tarbijate huvide kaitse) kõrget taset;

([1]) ELT L 354, 31.12.2008, lk 16.
([2]) ELT L 354, 31.12.2008, lk 1.
([3]) https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/reg-com_toxic_20190513_sum.pdf.
([4]) EFSA seisukoht Prantsusmaa Toidu, Keskkonna ja Töö Sanitaarohutuse Ameti (ANSES) ülevaate kohta toidu lisaaine titaandioksiidiga (E 171) kokkupuutest tulenevatest riskidest, EFSA Journal 2019; 17(6):5714, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5714.
([5]) EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

Titaandioksiidi (E 171) kasutamine toidus

C. arvestades, et titaandioksiid (E 171) on toidu lisaaine, mis on osaliselt valmistatud nanoosakestest ja mida leidub peamiselt sellistes toiduainetes nagu kondiitritooted, koogid, magustoidud, jäätis, küpsised, šokolaadibatoonid, pagari- ja valikpagaritooted; arvestades, et selle peamine ülesanne on anda toodetele valge värvus või läbipaistmatus;

D. arvestades, et peamiselt kasutatakse titaandioksiidi (E 171) laste seas eriti populaarsetes toiduainetes, nagu närimiskumm, kompvekid, šokolaadid ja jäätis, mis tekitab muret selle haavatava elanikkonnarühma võimaliku suure kokkupuute pärast;

Ohutusriskide hindamine

E. arvestades, et EFSA 28. juuni 2016. aasta teaduslikus arvamuses ([6]) titaandioksiidi (E 171) kohta on juba osutatud andmete puudumisele, mis takistab lisaaine täielikku riskihindamist; arvestades, et titaandioksiidi (E 171) ohutusega seotud ebakindlus tuleneb osaliselt sellest, et tootjad ei ole esitanud riskihindamiseks vajalikke andmeid;

F. arvestades, et paljudes hiljutistes teadusväljaannetes ([7]) on seatud kahtluse alla titaandioksiidi (E 171) ohutus ja rõhutatud selle tarbimisega seotud võimalikke riske;

G. arvestades, et Prantsusmaa Toidu, Keskkonna ja Töö Sanitaarohutuse Ameti (ANSES) 12. aprilli 2019. aasta arvamuses ([8]) tehti muude kahjulike omaduste hulgas kindlaks titaandioksiidi (E 171) võimalik kantserogeenne mõju ning jõuti järeldusele, et titaandioksiidi (E 171) ohutusega seotud teaduslik ebakindlus ja andmelüngad püsivad, mis tähendab, et muresid seoses titaandioksiidi (E 171) võimaliku toksilisusega tarbijate jaoks ei saa hajutada; arvestades, et Madalmaade riskihindamise ja -uuringute amet (BuRO) ([9]) on samuti juhtinud tähelepanu andmelünkadele ja ebakindlusele;

H. arvestades, et EFSA viimases seisukohas toidus sisalduva titaandioksiidi (E 171) kohta ([10]) viidatakse ANSESi arvamusele ja tunnistatakse ka mitmeid ebaselgusi seoses titaandioksiidi kasutamise ohutusega;

I. arvestades, et 19 teadlast kaheksast riigist kohtusid 2016. aasta veebruaris Prantsusmaal Lyonis asuvas Rahvusvahelises Vähiuurimiskeskuses (IARC), et hinnata uuesti titaandioksiidi (E 171) kantserogeensust, ja jõudsid järeldusele, et see tuleks klassifitseerida inimestele võimaliku kantserogeense mõjuga aineks (st kategooria 2B) ([11]);

J. arvestades, et USA riiklik tööohutuse ja töötervishoiu instituut (NIOSH) on otsustanud, et kokkupuudet ülipeene titaandioksiidiga (E 171) tuleks käsitada võimaliku kutsealase kantserogeenina ([12]);

([6]) Titaandioksiidi (E 171) ümberhindamine toidu lisaainena, EFSA Journal 2016; 14(9):4545, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4545.

([7]) Vt ühenduse Avicenn loetelu hiljutistest akadeemilistest väljaannetest E171 ja/või TiO_2 nanoosakeste kahjuliku mõju kohta suukaudsel kokkupuutel, mis on kättesaadav aadressil http://veillenanos.fr/wakka.php?wiki=RisQIngestionNpTiO2/download&file=20190911AvicennE171recentpublications.pdf; M. Skocaj, M. Filipic, J. Petkovic ja S. Novak, „Titanium dioxide in our everyday life; is it safe?“, Radiology and Oncology, detsember 2011; 45(4): lk 227–247, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3423755/ ning G. Pinget jt, „Impact of the Food Additive Titanium Dioxide (E 171) on Gut Microbiota-Host Interaction“, Frontiers in Nutrition, 14. mai 2019, https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnut.2019.00057/full.

([8]) Prantsusmaa Toidu, Keskkonna ja Töö Sanitaarohutuse Ameti (ANSES) arvamus toidu lisaaine E 171 allaneelamisega seotud riskide kohta, kättesaadav aadressil https://www.anses.fr/en/system/files/ERCA2019SA0036EN.pdf.

([9]) https://www.nvwa.nl/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-de-mogelijke-gezondheidseffecten-van-het-voedseladditief-titaniumdioxide-e171.

([10]) EFSA seisukoht Prantsusmaa Toidu, Keskkonna ja Töö Sanitaarohutuse Ameti (ANSES) ülevaate kohta toidu lisaaine titaandioksiidiga (E 171) kokkupuutest tulenevatest riskidest; EFSA Journal 2019; 17(6):5714, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2019.5714.

([11]) „Carbon Black, Titanium Dioxide, and Talc“, *IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans*, kd 93, https://publications.iarc.fr/Book-And-Report-Series/Iarc-Monographs-On-The-Identification-Of-Carcinogenic-Hazards-To-Humans/Carbon-Black-Titanium-Dioxide-And-Talc-2010.

([12]) „Occupational Exposure to Titanium Dioxide“, Current Intelligence Bulletin 63, https://www.cdc.gov/niosh/docs/2011-160/pdfs/2011-160.pdf.

Neljapäev, 8. oktoober 2020

Riskijuhtimisotsused

K. arvestades, et tulenevalt ANSESi arvamusest ja sellele järgnenud EFSA seisukohast, mis ei suutnud muret hajutada, võttis Prantsusmaa valitsus tarbijate tervise kaitseks ettevaatusabinõuna vastu dekreedi, millega keelatakse titaandioksiidi (E 171) sisaldavate toiduainete müük alates 1. jaanuarist 2020;

L. arvestades, et vaatamata sellele taustale esitas komisjon selle asemel, et teha ettepanek lõpetada järk-järgult titaandioksiidi (E 171) kasutamine toiduainetes, määruse eelnõu, millega muudetakse kõnealuse toidu lisaaine määratlust ja spetsifikatsioone, mis võimaldab jätkuvalt titaandioksiidi (E 171) seaduslikku turuleviimist ja turule jäämist;

M. arvestades, et mis tahes otsus titaandioksiidi (E 171) turult mitte kõrvaldada seab ebasoodsamasse olukorda ettevõtted, kes on otsustanud kohaldada ettevaatusprintsiipi ja asendanud oma toodetes titaandioksiidi (E 171) või selle neist välja jätnud;

Ettevaatusprintsiip ja „muud tegurid“

N. arvestades, et Euroopa Liidu (ELi) toimimise lepingu artikli 191 lõikes 2 on sätestatud ettevaatusprintsiip kui üks liidu aluspõhimõtteid;

O. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 168 lõikes 1 on öeldud, et „kogu liidu poliitika ja meetmete määratlemisel ja rakendamisel tagatakse inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse“;

P. arvestades, et enam kui 85 000 Euroopa kodanikku on juba allkirjastanud petitsiooni ([13]), et toetada Prantsusmaa titaandioksiidi (E 171) keeldu, ning on palunud rakendada ettevaatusprintsiipi, pidades silmas ebakindlust seoses toidu lisaainetega, millel ei ole toitumisalast eesmärki ja mis võivad kujutada endast ohtu tarbijatele;

Q. arvestades, et toidu lisaainete heakskiitmisel võib arvesse võtta ka muid käsitletava küsimusega seotud tegureid, sealhulgas ühiskondlikke, majanduslikke, traditsioonilisi, eetilisi ja keskkonnategureid, ettevaatusprintsiipi ja kontrollide teostatavust, nagu on osutatud määruses (EÜ) nr 1331/2008;

Loa andmise tingimused ja alternatiivid

R. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1333/2008 artiklis 6 on sätestatud, et toidu lisaaine kasutamiseks võib anda loa vaid juhul, kui see on ohutu, tehnoloogiliselt põhjendatud ja ei eksita tarbijaid, vaid vastupidi – on nende jaoks kasulik;

S. arvestades, et titaandioksiidi (E 171) kasutatakse üksnes esteetilistel eesmärkidel ja sellel puudub toiteväärtus ning sellel ei ole toidus mingit kasulikku tehnoloogilist funktsiooni;

T. arvestades, et titaandioksiidi (E 171) kasutamiseks puudub veenev tehnoloogiline vajadus ning paljud Prantsusmaa turul tegutsevad toiduainete tootjad ja jaemüüjad on suutnud titaandioksiidi (E 171) oma toodetest edukalt välja jätta, et järgida Prantsusmaa dekreeti, millega peatatakse seda lisaainet sisaldavate toiduainete turuleviimine ([14]); arvestades, et mõned rahvusvahelised ettevõtted on võtnud kohustuse jätta titaandioksiid (E 171) oma toiduportfellist välja ([15]);

([13]) https://you.wemove.eu/campaigns/support-the-french-ban-on-potentially-harmful-food-additive-e171

([14]) Organisatsiooni Agir pour l'Environnement (mitteammendava) veebipõhise loetelu https://infonano.agirpourlenvironnement.org/liste-verte/ kohaselt on väga lühikese ajaga muudetud vähemalt 340 titaandioksiidi (E 171) sisaldanud toiduaine koostist, et muuta need E 171 vabaks. Prantsusmaa majandus- ja rahandusministeeriumi 2018. aasta pressiteate https://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/dgccrf/presse/communique/2018/CP_Nanoparticules201804.pdf kohaselt on väiksemad tootjad, kes võivad seista silmitsi suurematest ettevõtjatest suuremate tehnoloogiliste takistustega, saanud kutseorganisatsioonidelt toetust titaandioksiidi (E 171) oma toodetest välja jätmiseks.

([15]) https://www.centerforfoodsafety.org/press-releases/4550/top-candy-company-mars-commits-to-phasing-out-harmful-nanoparticles-from-food-products

U. arvestades, et enamikul liikmesriikidel on seni olnud raskusi toidus nanoosakeste märgistamise nõude jõustamisega; arvestades, et Hispaanias, Belgias, Itaalias ja Saksamaal tehtud tarbijarühmade katsete käigus on leitud, et titaandioksiidi (E 171) nanoosakesi on üle 50 %, ilma et lisaainet oleks märgistatud nimetusega „nano“ ([16]), sealhulgas sellistes toiduainetes nagu kompvekid, närimiskummid ja koogid, mida lapsed ja teised haavatavad elanikkonnarühmad sageli tarbivad;

1. on vastu komisjoni määruse eelnõu vastuvõtmisele;

2. on seisukohal, et komisjoni määruse eelnõu ei ole kooskõlas määruste (EÜ) nr 1333/2008 ja (EÜ) nr 1331/2008 eesmärgi ega sisuga;

3. on seisukohal, et titaandioksiidi (E 171) toidu lisaainena turuleviimise ja müügi jätkuv lubamine on vastuolus määruse (EÜ) nr 1333/2008 artikli 6 sätetega ning võib avaldada kahjulikku mõju Euroopa tarbijate tervisele;

4. palub komisjonil määruse eelnõu tagasi võtta;

5. kutsub komisjoni üles kohaldama ettevaatusprintsiipi ja jätma titaandioksiidi (E 171) liidu lubatud toidu lisaainete nimekirjast välja;

6. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([16]) Sealhulgas Altroconsumo Itaalias, OCU Hispaanias, Test-Achats Belgias ja UFC – Que Choisir Prantsusmaal.